

Теоретичні та методологічні основи формування професійної етики майбутнього фахівця

Т.Є.КИРКАЧ

Харківська національна академія міського господарства

Масова підготовка інженерів, яка орієнтована на професійну діяльність у порівняно вузькій галузевій сфері, була характерною для періоду радянського часу. Зараз вона вже не відповідає ні сучасним соціальним вимогам, ні запитам на ринку праці, ні умовам функціонування національної економіки на принципах ринкових відносин.

Сучасні світові тенденції розвитку цивілізації взагалі і освітньої системи зокрема, переконливо свідчать про істотні зміни цілей, характеру й структури суспільного виробництва. Відповідно змінюються вимоги до номенклатури спеціальностей вищих навчальних закладів інженерно-технічного профілю, до змісту й структури професійної компетенції їхніх випускників, як до цілісної сукупності професійних знань, умінь і навичок і професійно значимих особистісних якостей.

Крім того, практика функціонування ринкової економіки вимагає організації морально-етичної підготовки нової генерації кваліфікованих фахівців-інженерів, які будуть не тільки професіоналами високого рівня, але й моральними, вольовими й висококультурними членами суспільства. Не менш важливим є й високий рівень їх креативності, вміння зацікавити партнерів, потенційних споживачів і етично переконати їх у конкурентоспроможності своєї продукції.

В умовах становлення й розвитку постіндустріального суспільства не тільки істотно збільшується обсяг, але й постійно ускладнюється зміст професійної діяльності фахівця. Цілком очевидно, що з розвитком ринкових відносин в Україні фахівці все частіше будуть зустрічатися з необхідністю вирішувати принципово нові для себе ділові й управлінські завдання, які пов'язані з етичними аспектами, у тому числі і завдання управління нововведеннями та розвитком.

Вони будуть займати належне місце поряд із традиційними і звичайними завданнями управління виробництвом. Від того, наскільки швидко підприємці, управлінці й фахівці зможуть адаптуватися до нових для себе умов і навчатися вирішувати нові ділові проблеми морально-етичного характеру, значною мірою будуть залежати як стан національної економіки України, так і стратегія її розвитку. При цьому варто особливо підкреслити, що абсолютне значення важливості самих завдань управління виробництвом із часом також буде зростати.

Сьогодні інженерна діяльність повинна бути поєднана з соціальною відповідальністю за використання технологій, що пов'язані з не-

сприятливим впливом на людину й середовище її перебування. Тому значне поширення одержала ідея гуманізації інженерної освіти. Вона пропонує, зокрема, кардинальний перегляд базових цінностей техногенної культури, їхню трансформацію, розповсюдження нових ціннісних орієнтацій, які пов'язані з людиною, її не тільки матеріальними, але й духовними потребами.

Отже, будь-яка економіка, в якій проходить процес трансформації, повинна створювати також і свою етичну інфраструктуру для нових економічних інститутів. Функціонування економічних інститутів ринкової економіки в Україні неможливе без знання й дотримання стандартів міжнародної ділової етики й національних ділових етичних традицій. Для українського суспільства проблема підготовки професіоналів-фахівців, які володіють і дотримуються норм ділової етики, є особливою потребою.